

AJUNTAMENT DE CONSELL

CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC

MEMÒRIA, NORMES DE PROTECCIÓ I LLISTAT D'ELEMENTS INCORPORATS AL CATÀLEG

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial

Octubre 2012

ÍNDEX

Memòria	III
Normes de protecció	XXII
Llistat d'elements incorporats al Catàleg.....	XXX

MEMÒRIA

1. ANTECEDENTS

L'instrument d'ordenació urbanística general actualment vigent al municipi de Consell són les Normes Subsidiàries (NS), aprovades definitivament per la Comissió Insular d'Urbanisme de Mallorca el 25 de juny de 1999.

Les normes urbanístiques es recullen a un Text Refós del 26 d'abril de 2007 que inclou l'adaptació de les NS a la Llei del Sòl Rústic i a les DOT.

A hores d'ara les Normes subsidiàries de Consell es troben en el tràmit d' *Adaptació al Pla Territorial de Mallorca* havent superat la seva aprovació inicial en data de 27/04/2010 (BOIB nº 70 de 8/05/2010).

En virtut de la legislació urbanística i sobre el patrimoni històric de la comunitat autònoma dita aprovació no podrà ser definitiva mentre el municipi no s'hagi dotat d'un Catàleg de protecció del patrimoni històric (*Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, disposició transitòria tercera*).

El municipi de Consell no disposa de catàleg aprovat definitivament per la qual cosa és d'obligat compliment la seva redacció i aprovació definitiva. Com a precedent es pot recordar l'aprovació inicial del *Catàleg de patrimoni arquitectònic* que es dugué a terme el 26 d'octubre de 2004 sense que el procediment administratiu tengués continuïtat. El Catàleg fou elaborat per l'Associació per a la Revitalització dels Centres Antics (ARCA) elaborant-se un document per al nucli urbà i un document per a la part rústica del terme.

Precisament per a l'elaboració de l'actual *Catàleg* es pren com a base, com no podria ser d'altre manera, el Catàleg del 2004 i a partir dels treballs realitzats aleshores s'han incorporat els requeriments introduïts amb posterioritat conseqüència de l'aprovació del Pla territorial de Mallorca (PTM). El PTM conté un conjunt de disposicions referents al patrimoni urbanístic i arquitectònic de l'illa de Mallorca al capítol II del Títol V de les seves normes, establint la necessitat que el planejament municipal incorpori un catàleg d'elements protegits amb uns requisits bàsics, com són ara les categories d'elements a protegir -fent especial esment en els béns etnològics-, l'estructuració de les proteccions, el contingut de les fitxes individualitzades de protecció i la incorporació de l'expressió gràfica de la ubicació dels elements catalogats a la planimetria del planejament.

Passem a considerar a continuació la informació continguda a la catalogació elaborada al 2004 i les noves incorporades per a la seva adaptació al contingut del PTM.

2. CATALEG DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL NUCLI URBÀ DE CONSELL (2003)

Les tasques de catalogació dels elements i patrimoni arquitectònic del nucli urbà de Consell foren dutes a terme per l'equip de catalogació de l'entitat ARCA entre els mesos de juny i octubre de l'any 2003.

L'equip de treball estigué configurat pels següents membres:

- La direcció del treball fou de Xavier Suárez Genovard, arquitecte tècnic.
- La coordinació estigué a càrrec de Catalina Sans Aguilar, historiadora de l'art.
- La redacció de les fitxes fou duita a terme per Alfred Munar Ripoll, Antoni Pujol Maura, Francesc Tomàs Mas, historiadors de l'art.

-Bernat Campins Llebrés, llicenciat en geografia i història intervingué com a col·laborador i assessor tècnic.

-Caterina Calafat Ripoll fou la traductora, correctora i supervisora del català.

Actuant l'equip sota la supervisió de la coordinadora general de catàlegs d'ARCA, Aina Pascual Bennasar, historiadora de l'art.

De les tasques efectuades per aquest equip de catalogació resultà un conjunt de 67 fitxes en la qual es va incloure una representació de la majoria de tipus arquitectònics del poble incloent les grans possessions, les cases urbanes de tipus senyorial o les populars, els cellers així com edificis emblemàtics tals com l'església parroquial de Nostra Senyora de la Visitació i la rectoria. Es va incloure també l'únic molí existent a la trama urbana, el molí des Vinyet.

Dels diferents elements es recolliren una sèrie de dades que foren incorporades a la fitxa corresponent. A més de dades bàsiques com la denominació de l'immoble, l'adreça, el nivell de protecció assignat, la referència cadastral i el codi de la fitxa la resta de dades s'agruparen en dos blocs:

En el primer bloc, identificació, es consignen els següents apartats:

- 1) Notícies històriques
- 2) Autoria
- 3) Adscripció cultural / estilística
- 4) Entorn o context
- 5) Propietat
- 6) Descripció
- 7) Intervencions (generalitats i elements distorsionants)
- 8) Usos (original i actual)
- 9) Altres proteccions
- 10) Bibliografia i documentació
- 11) Observacions

En el segon bloc, directrius d'intervenció, es detallen les següents característiques:

- 1) Característiques tipològiques (volumètriques, urbanístiques, constructives) i estilístiques bàsiques relatives a les diferents parts de l'immoble (frontis, obertures, interiors...).
- 2) Elements a salvaguardar
- 3) Condicions d'unitarietat amb l'entorn i dins l'edifici.
- 4) Jerarquització de la intervenció
- 5) Condicions de dignitat a l'execució
- 6) Observacions

El treball es completa amb una Memòria en la qual entre d'altres aspectes es detallen els criteris de definició de les dues categories de protecció contemplades, A i B.

Així la categoria A o protecció integral d'exterior i d'interiors es reservà pels edificis singulars o de gran importància per al patrimoni cultural del poble (cases de possessió, església, molins...) i per aquells exemples de tipologia tradicional i popular que pel seu valor tipològic i/o bon estat de conservació, mereixien, segons el parer de l'equip de catalogació d'ARCA aquesta protecció.

La resta d'immobles eren adscrits a la categoria B, limitada a la protecció d'exterior. En alguns casos queden protegits també alguns elements dels interiors. Aquest grup l'integraven immobles que més enllà dels seus valors eren considerats per la seva aportació tipològica al caràcter arquitectònic i paisatgístic del conjunt urbà. Aportació tipològica que es deriva d'aspectes tals com la situació de l'immoble dins el conjunt urbanístic, la seva orientació i volum, la proporció entre massís i buit o la combinació i col·locació dels materials.

La memòria es completa amb una bibliografia i una sèrie d'annexos que tenen per objecte la definició i unificació de la terminologia emprada en el Catàleg, anomenats lèxics unificats i que tracten dels qualificatius estilístics, de la descripció de l'arquitectura del nucli urbà de Consell, de qualificatius relatius al temps històric o de les directrius particulars.

3. CATALEG DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DE LA ZONA RÚSTICA DE CONSELL (2004)

En dates posteriors, entre els mesos de juny i octubre de 2004, es procedí a la catalogació dels elements arquitectònics i etnològics situats al sòl rústic de Consell. L'equip de catalogació fou el mateix que s'havia encarregat del nucli urbà i es seguiren els mateixos criteris de categories de protecció.

D'aquests treballs resultaren 31 fitxes en les quals es representaren la major part de tipus arquitectònics. En primer lloc les grans possessions amb la seva gran volumetria, la qualitat dels materials emprats i del seu obrat, la seva diversitat d'espais (celler, tafona, clastra, etc.).

Es representen també les cases de pagès o cases rurals, les casetes de vinya i els molins, així com elements etnològics vinculats a l'aprofitament de l'aigua, tals com aljubs i pous.

Completen el catàleg de 2004 elements diversos com la creu del Cementeri, la fita de la carretera de Palma, l'estació ferroviària o els ponts.

4. COMPLIMENT DE LES DETERMINACIONS DEL PLA TERRITORIAL DE MALLORCA EN RELACIÓ ALS CATÀLEGS

L'aprovació del *Pla Territorial Insular de Mallorca* aprovat definitivament pel Ple del Consell Insular de Mallorca dia 13 de desembre de 2004. BOIB núm. 188 de 31 de desembre de 2004 ha tengut importants repercussions relatives a la catalogació dels elements patrimonials, per exemple incorporants noves tipologies que han de ser objecte de protecció o introduint canvis en les fitxes que s'han d'elaborar per a cadascun dels elements.

Les determinacions del Pla Territorial de Mallorca que afecten als béns patrimonials vénen definides a la *Norma 47. Catàlegs (ED)* i a la *Norma 48. Elements etnològics (ED)*.

Així la Norma 47. Catàlegs (ED) estableix el seu contingut mínim, la necessitat de indicació del grau de protecció corresponent (inclou una proposta d'estructuració de les proteccions) i d'elaboració d'una fitxa individualitzada per a cada element, senyalant els continguts mínims d'aquesta fitxa. També s'estableix que s'haurà de consignar la localització dels elements

catalogats en els plànols informatius del planejament urbanístic i que s'inclouran al Catàleg els Béns d'Interès Cultural, malgrat disposin una protecció específica derivada de la declaració com a tals.

A continuació es transcriu el contingut de la Norma 47:

Norma 47. Catàlegs (ED)

1. El planejament general municipal contindrà un catàleg d'elements que, pels seus valors singulars o característiques urbanístiques o arquitectòniques, hagin de ser objecte d'una especial protecció. El contingut del catàleg ha de ser, com a mínim, el següent:

a. S'han de catalogar, com a mínim, els elements inclosos dins les categories següents: jaciments arqueològics, arquitectura religiosa, escultura monumental religiosa i heràldica, arquitectura i enginyeria civil, arquitectura militar, béns etnològics, béns d'interès industrial i béns d'interès paisatgístic i ambiental, entenent com a tal no tan sols els espais amb valors naturals destacats (orografia, hidrografia, flora i fauna), sinó també tots aquells conjunts urbans (carrers, barris, etc.) amb unes característiques determinades que els confereixen una unitat valorable des d'un punt de vista etnològic, històric o social. El contingut del catàleg haurà d'incloure com a mínim tots aquests elements, sense perjudici d'incloure tots aquells altres de valor singular que s'estimin adequats per catalogar.

b. Se n'ha d'indicar el grau de protecció corresponent. Amb aquesta finalitat, es proposa la següent estructuració de les proteccions:

1. Nivell de protecció integral. Aquest tipus de protecció implicaria una preservació íntegra del bé que s'ha de protegir, és a dir, sense cap possibilitat de canvi que comportés una modificació en la seva estructura, distribució i acabat. Hauria de mantenir l'ús original o un altre de compatible amb l'adequat manteniment i protecció del bé, i només s'hi permetrien obres de conservació, restauració i, en casos excepcionals, de recuperació d'alguna de les seves característiques originals. Es pot admetre l'establiment d'una subcategoria que englobi aquells elements d'un valor elevat que, a causa del seu deteriorament, requereixin obres d'una certa entitat per assegurar-ne la permanència o el retorn a un estat original desitjat; també quedarien inclosos en aquesta subcategoria aquells elements que, tot i que mereixen una protecció integral, posseeixen annexos no protegits o amb un nivell de protecció menor on es poden dur a terme obres de més entitat necessàries per a la continuïtat del seu ús.

2. Nivell de protecció parcial. Per a aquells casos diferents dels anteriors que, amb el límit de la conservació íntegra de les seves parts essencials i la seva volumetria, permetin l'execució d'obres majors.

3. Nivell de protecció ambiental. Quedaran englobades en aquest nivell les remodelacions que poguessin afectar la totalitat de l'espai interior de les edificacions, mantenint les proteccions de façana, que haurien d'obligar a mantenir la volumetria existent en l'aiguavés corresponent a aquesta, a fi que la seva protecció sigui realment efectiva.

c. S'elaborarà una fitxa individualitzada per a cada element, la qual, com a mínim, ha de contenir les dades següents:

1. Identificació espacial: municipi, població, localització i plànol de situació.

2. Identificació de l'element: denominació, codi d'identificació, tipologia, ús actual, documentació fotogràfica, autoria, estil o corrent.

3. Descripció de l'element: descripció (morfològica, estructural i elements integrants), cronologia, bibliografia.

4. Estat de conservació: intervencions, realitzacions i descripció de l'estat actual de conservació.

5. Protecció de l'element: grau de protecció, usos permesos, elements destacats que s'han de preservar (podria, excepcionalment, incloure béns mobles), definició de les intervencions preferents i admissibles sobre l'element catalogat; aquestes dades tindran caràcter normatiu.

6. Definició de la zona de protecció: En els casos de nivell de protecció integral, i en altres casos que es consideri necessari, excepte en el cas de conjunts històrics, es podrà definir un entorn de protecció al voltant de l'element catalogat, a fi de preservar el seu àmbit d'influència. A més el planejament general municipal l'haurà de tenir en compte a l'hora d'ordenar el referit entorn per tal de no distorsionar-ne les visuals. En els elements ja catalogats, s'haurà de fixar aquest àmbit si no el tenen o ampliar-lo si és necessari.

2. La ubicació dels elements catalogats serà indicada en els plànols generals d'informació del planejament municipal.

3. Els béns declarats d'interès cultural i els catalogats segons la legislació especial de patrimoni històric de les Illes Balears es regiran per la seva normativa específica i hauran de ser recollits en el catàleg municipal objecte d'aquesta norma.

Per la seva banda la Norma 48 es centra en un tipus especial de béns patrimonials com són els béns etnològics detallant quins són els béns municipals que s'ha de catalogar sota aquest epígraf. A continuació es transcriu la Norma 48.

Norma 48. Elements etnològics (ED)

S'hauran de catalogar, i incloure en el catàleg municipal corresponent, entre d'altres, els elements etnològics rurals següents:

1. Murs de pedra seca.

a. S'inclouran en el catàleg esmentat en la norma anterior, en la tipologia de béns etnològics, aquells trams dels murs que limiten amb camí o carretera que es puguin considerar d'alt valor paisatgístic ambiental. Se n'ha de detallar la tipologia, l'alçada i les condicions, el plànol de situació i les actuacions necessàries per a la seva conservació. Només es podran eliminar per un motiu d'utilitat pública, cas en què hauran de ser reconstruïts després de la necessària reculada.

b. Els murs que no resultin catalogats i que s'usin per separar finques no es podran demolir, excepte en els casos de deteriorament o agrupació de finques que impliquin la pèrdua d'aquesta funció. En aquests casos i tots els altres en què es procedeixi a la segregació, divisió o fragmentació de finques tancades d'aquesta manera, la separació de les finques resultants de la divisió s'haurà de fer necessàriament amb mur de pedra seca del mateix tipus del que hi havia en el moment de les actuacions esmentades.

2. Marjades.

a. Les àrees paisatgístiques formades per grups de marjades també hauran de ser incloses en l'esmentat catàleg municipal. Les fitxes han de reflectir el tipus de mur que delimita les marjades i la seva alçada, i han de contenir documentació gràfica i fotogràfica sobre els elements més característics i la seva ubicació concreta.

b. Aquestes àrees hauran de ser zones d'actuació preferent tant per a la rehabilitació dels elements en si mateixos, com per a la recuperació dels usos tradicionals agraris.

3. Fonts de mina, barraques de roter, forns de calç, cases de neu i barraques, rotlos de sitja i forns de carboner.

a. Igual que els elements etnològics rurals anteriors, les fonts de mina, les barraques de roter, els forns de calç, les cases de neu i les barraques, rotlos de sitja i forns de carboner

s'inclouran en el catàleg municipal d'elements d'especial protecció com a béns etnològics, sempre que el seu estat de conservació en permeti la recuperació.

b. S'hauran de promoure ajuts públics per a la seva conservació i restauració, i s'afavorirà que es valorin com a béns d'alt interès etnològic.

4. Camins empedrats.

a. Seran també catalogats detalladament, amb expressió de la seva titularitat i de les seves característiques essencials, com ara límits (parets de pedra seca, d'esquena d'ase, etc.), orografia, pavimentació, vegetació i edificacions properes.

5. Altres elements d'interès etnològic, com poden ser escars, pous, rellotges de sol, etc., que per la seva singularitat hagin de ser protegits.

5. CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI ADAPTAT AL PTM

Per tant per a l'elaboració i aprovació del Catàleg de protecció del patrimoni històric de Consell que compleixi amb els nous requisits establerts s'han d'introduir importants modificacions respecte del document aprovat inicialment a l'any 2004. A continuació es detallen els canvis introduïts:

1. Canvis relatius a la Norma 47

APARTAT 1A

L'apartat relatiu als elements que han de formar part del Catàleg tenia importants mancances en el Catàleg de 2004. Una mancança bàsica era la no inclusió dels jaciments arqueològics del terme en considerar que ja estaven incorporats a la Carta arqueològica elaborada pel Govern de les Illes Balears. Aquest criteri, comú en aquelles dates, ja no és aplicable i els catàlegs municipals han d'incorporar els jaciments arqueològics del terme. No tan sols els consignats a la Carta si no també tots aquells que han estat descoberts amb posterioritat.

Al 2004 només un dels jaciments, el sistema hidràulic de Masnou, era incorporat en el Catàleg de la zona rústica de Consell.

El nou catàleg incopora ara els quatre jaciments històrics restants (Son Pontiró, es Velar, Son Braó i necròpoli de Masnou) ja que no es té coneixement de noves troballes, incloent la delimitació de la zona arqueològica de Son Pontiró, de la qual s'ha procedit a la seva incoació (BOIB nº 71 de 11 de maig de 2010).

Altres mancances en relació als requisits actuals són l'absència de murs o trams de paret que limiten amb camí o de béns paisatgístics-ambientals.

Pel que fa als 98 elements incorporats al 2004 tenim:

- Jaciments arqueològics: 1, el ja comentat sistema hidràulic de Masnou.
- Elements arquitectònics (82) : 66 d'ells al nucli urbà i 16 a la part rústica del terme amb les mostres d'arquitectura religiosa del nucli (església, rectoria, convent), cases urbanes, possessions i cases de pagès.
- Enginyeria d'obres públiques (3): l'estació ferroviària, el pont des Carril i el pont Trencat.
- Béns etnològics (10): 2 molins de vent fariners (un urbà i un rústic), 2 aljubs, 2 pous i 4 casetes.
- Creus i fites: 2, la fita de la carretera i la creu de terme.

En relació a aquests elements s'han produït alguns canvis que afecten al patrimoni arquitectònic i en major mesura al patrimoni etnològic.

Referits al patrimoni arquitectònic

-S'han afegit 38 immobles del nucli urbà per estar protegits per les Normes Subsidiàries vigents o per considerar que els seus valors tipològics i estilístics els fan mereixedors de ser inclosos al Catàleg.

En els plànols d'ordenació urbana que formen part de les NS vigents apareixen delimitats els anomenats Edificis de conservació (EC), els quals es troben protegits per una sèrie d'articles de les Normes urbanístiques. Concretament l'article 35. *Edificis a conservar*, article 39. *Obres realitzables en edificis a conservar* i article 103. *Característiques estètiques i de composició*.

La major part d'aquests edificis s'integraren també en el Catàleg de 2004, amb algunes excepcions que ara han estat recollides, per tal de donar la necessària coherència a la normativa urbanística municipal. Els edificis urbans residencials que s'han afegit en el nou Catàleg es relacionen a la taula següent.

Codi	Nom	Adreça
U-9		Palma 4-4A
U-14		Palma 3-3A
U-17		Palma 22
U-18		Palma 24
U-20		Palma 23
U-22		Palma 50
U-24		Placeta des Pou 5-5a-5b
U-25		Placeta des Pou 7
U-26		Palma 70
U-34	Can Fideu	Palma 116
U-46		Ferrer o Nou 3
U-67		Camí de Muntanya 15
U-68		Camí de Muntanya 17
U-69		Camí de Muntanya 18
U-70		Camí de Muntanya 20
U-71		Camí de Muntanya 30
U-75	Antic celler de Cas Cosinet	Camí de Muntanya 31
U-79	Ca na Joana Pipetes	Sant Bartomeu 23-23A
U-84		Filloi 11
U-86		Alcúdia 89
U-87		Alcúdia 91
U-88		Alcúdia 93-93A
U-89	Portassa i mur de tancament	Joan Alcover/cantonada Antoni Maria Alcover
U-90		Palma 26
U-91		Palma 82
U-92		Palma 84
U-93		Palma 111
U-94		Sant Bartomeu 32
U-95		Ferrer o Nou 10-10A
U-96		Son Mussol o del Caporal Isern 4
U-97		Son Mussol o del Caporal Isern 7
U-98		Son Mussol o del Caporal Isern 11

Codi	Nom	Adreça
U-99		Alcúdia 71
U-100		Alcúdia 81
U-101		Alcúdia 83
U-102		Alcúdia 85
U-103		Alcúdia 87
U-104		Filloi 2-2A
U-105		Filloi 20
U-106		Carreró transversal al carrer Rector Nadal Munar 11
U-107		Carreró transversal al carrer Rector Nadal Munar 18

-També s'ha afegit com edifici catalogat la seu de l'Ajuntament (U-4) tant pels seus valors històrics, es tracta d'un edifici projectat com a grup escolar per l'arquitecte Guillem Forteza Pinya als anys trenta del segle XX, com per la seva contribució a conformar l'espai urbà més característic del poble, la plaça Major que es disposa entre l'Ajuntament i l'església parroquial.

-S'ha eliminat la fitxa corresponent a Ca na Bunyol o Ca n'Antònia Lluqueta (clau 56) situat al carrer Fillol 16 ja que l'antic immoble ha estat demolit per donar pas a un habitatge plurifamiliar.

-Com a conseqüència de l'estimació de l'al·legació presentada la fitxa U-47 corresponent a les cases des Cabàs s'ha dividit en dues, una per a les cases pròpiament dites (U-47-A) i una altra que engloba la portassa i la dependència auxiliar coneguda amb el nom de Triquet (U-47-B).

Amb aquests canvis resulta un total de 124 elements catalogats pertanyents al patrimoni arquitectònic, dels quals 108 es troben al sòl urbà i 16 al sòl rústic.

Referits al patrimoni etnològic

-S'incorporen com a bé etnològic amb la tipologia de caseta quatre casetes de vinya, situades a les proximitats del camí d'en Tonet, del camí de Muntanya i del camí de Muro (al límit amb el terme de Binissalem), per tractar-se d'un d'element molt característic de les zones de paisatge vitinícola del Raiguer i que es troba molt afectat per reformes que van alterant progressivament els seus valors d'arquitectura tradicional. Les casetes catalogades que s'afegeixen són quatre, amb els codis CA-5, CA-6, CA-7 i CA-8 arribant a 8 el nombre total de casetes protegides.

-S'incorporen dos nous pous que s'afegeixen als dos pous del Catàleg 2004. Es tracta del pou de l'hort de Son Corcó (PO-1) i del pou situat a la placeta del mateix nom en el nucli urbà (PO-4). En aquest darrer cas la protecció afecta especialment a la part subterrània ja que el coll ha estat objecte de diferents reconstruccions en les quals no s'han emprat ni els materials ni les tècniques tradicionals.

-S'inclouen en compliment del PTM elements etnològics tals com "aquells trams dels murs que limiten amb camí o carretera que es puguin considerar d'alt valor paisatgístic ambiental". Es tracta dels marges que limiten amb els següents camins, incorporats al Catàleg precisament pels tancaments de parets i en algun cas per la importància històrica del camí, com és el cas des camí des Raiguer.

Els camins catalogats són quatre:

- El camí des Raiguer (CM-1)
- El camí des Sollerics (CM-2)
- L'antiga carretera Consell-Alaró Ma-2022 (CM-3)
- El camí de Muntanya (CM-4)

El *Catàleg* incorpora per tant 20 béns etnològics distribuïts de la següent manera:

- Molins: 2
- Casetes: 8
- Sistemes hidràulics (6): aljubs (2), pous (4),
- Camins (marges que limiten amb carretera o camí): 4

També s'han incorporat en compliment del Pla territorial els denominats Bé d'Interès Paisatgístic i Ambiental. N'hi ha un per al sòl rústic i vuit per al sòl urbà.

El bé paisatgístic i ambiental del sòl rústic (PA-1) és vertebrat pel torrent de Solleric, per tractar-se d'una de les zones ambientalment més valuoses del terme. A més les seves funcions de corredor biològic, refugi per a la fauna i la seva elevada biodiversitat cal destacar la important presència de fleixos (*Fraxinus angustifolia*) que conformen un notable bosc de ribera en el seu tram septentrional, entre el nucli urbà i el pont Trencat. La zona protegida té una amplària de 25 m a partir de l'eix del torrent, protecció ja recollida per l'article 95 de les normes vigents, *Protecció per al torrent de Solleric*. En aquesta zona no es permet cap tipus de construcció.

Al nucli urbà es delimiten els béns paisatgístics i ambientals del carrer Ferrer o carrer Nou (PA-2), del carrer Roser (PA-3), del carreró del carrer Muntanya (PA-4), del carreró del carrer Mussol (PA-5), del carreró de Cas Moliner (PA-6), del carreró de Son Rafel (PA-7), del carrer de Palma números 63 a 73 (PA-8) i del carrer de Palma números 83 a 91 (PA-9) ja que es tracta dels carrers i carrerons que millor conserven les principals agrupacions de mostres de l'arquitectura tradicional que es practicava a la segona mitat del segle XX al nucli urbà.

Finalment ens referirem al darrer bloc d'elements que integra les mostres d'escultura religiosa, fites o escuts. Als dos elements contemplats en el 2004 (la fita de la carretera de Palma i la creu de terme, s'afegeixen les fitxes de tres escuts i un rellotge de sol. Concretament es tracta de:

- Escut de Son Fiol (ES-1)
- Escut dels Sureda a sa Cabana (ES-2)
- Escut dels Moià a sa Cabana (ES-3)
- Rellotge de sol de Can Ribes (RS-1)

Per tant el nombre total d'elements que no pertanyen a la categoria de l'arquitectura és de 43:

- 5 jaciments arqueològics
- 20 béns etnològics
- 6 elements esculturals
- 3 elements intgrants de les obres públiques
- 9 béns paisatgístic-ambientals

APARTAT 1B

Els nivells de protecció del catàleg es reestructuren segons els tres nivells bàsics proposats pel PTM en aquest apartat. És un canvi important respecte del Catàleg de 2004 ja que la incorporació d'una tercera categoria, la C, comporta una necessària redistribució de les proteccions assignades.

APARTAT 1C

Es reestructura la fitxa individualitzada per tal d'incorporar alguns dels epígrafs pertanyents al contingut mínim establert al PTM que no existien o no estaven sistematitzats a la fitxa original.

El més important és el bloc cinquè de la fitxa, *Protecció de l'element*, que té caràcter normatiu segons el PTM, i que detalla el grau de protecció, la regulació dels usos permesos, els elements destacats a preservar, la definició de les intervencions preferents (IP) i les intervencions admissibles (IA)

La fitxa incorpora una documentació planimètrica que reflexa l'àrea compresa pel bé catalogat sobre la base del Mapa Topogràfic de les Illes Balears a escala 1:1.000 per al sòl urbà i a escala 1:5.000 per al sòl rústic.

APARTAT 2

La ubicació dels elements catalogats s'ha grafiat sobre la planimetria del planejament municipal, concretament sobre els plànols d'ordenació de sòl urbà 1:1.000 i de sòl rústic 1:5.000

APARTAT 3

El catàleg recull tots els elements individuals declarats BIC i consigna a cada fitxa particularitzada aquesta protecció específica, concretament en el bloc cinquè de la fitxa, *Protecció de l'element*.

2. Canvis relatius a la Norma 48

Dels elements relacionats en aquesta norma i tal com ja s'ha indicat s'han inclòs murs de pedra seca que limiten amb camí o carretera que es consideren d'alt valor paisatgístic ambiental, i altres elements d'interès com són escuts i rellotges de sol.

Cal senyalar que s'han catalogat el murs de pedra (apartat 1 de la Norma 48) i les marjades (apartat 2 de la Norma 48) que limiten amb les carreteres o camins des Raiguer (CM-1), des Sollerics (CM-2), d'Alaró (CM-3) i de Muntanya (CM-4) per tractar-se dels elements més rellevants del terme pertanyents a les citades tipologies.

Fora dels citats elements no han estat identificats en el terme municipal altres exemples de valor patrimonial significatiu corresponents als apartats 1 i 2 de la norma 48.

Tampoc han estat identificats en el terme municipal els elements detallats a l'apartat 3: fonts de mina, barraques de roter, forns de calç, cases de neu i barraques, rotles de sitja i forns de carboner.

6. CONTINGUT NORMATIU DEL CATÀLEG

La regulació del Catàleg s'estableix des de les Normes de protecció generals i des de la fitxa particularitzada específica de cada element catalogat, sense perjudici del compliment de totes aquelles altres normes del planejament que li siguin aplicables.

1. Normes de protecció generals

D'acord amb les determinacions del Pla territorial, s'ha establert una gradació del nivell de protecció en tres categories: nivell de protecció integral A, nivell de protecció parcial B i nivell de protecció ambiental C.

S'han definit set tipus d'obres i intervencions mitjançant les quals es regulen les actuacions sobre els elements catalogats, establint una correspondència de permissivitat amb les categories de protecció, i interrelacionant-les amb el caràcter d'intervenció admissible o preferent respectivament, tal com es mostra al següent quadre

CATÀLEG DE PROTECCIÓ ADAPTAT AL PTM			
TIPUS D'OBRES / PROTECCIONS	NIVELL DE PROTECCIÓ INTEGRAL A	NIVELL DE PROTECCIÓ PARCIAL B	NIVELL DE PROTECCIÓ AMBIENTAL C
Conservació	•	•	•
Restauració	•	•	•
Consolidació	•	•	•
Rehabilitació		•	•
Reestructuració			•
Ampliació			•
Demolició	Segons règim especial		

Les normes de protecció del Catàleg també regulen entre d'altres els documents complementaris per a la sol·licitud de les llicències, les obligacions de conservació específica, les especificitats existents en matèria d'higiene i habitabilitat i la tramitació que han de seguir les modificacions del Catàleg.

2. Disposicions normatives contingudes a les fitxes individualitzades:

Segons les determinacions establertes en la Norma 47 del Pla territorial la regulació normativa de la fitxa particularitzada s'estableix al seu apartat cinquè de les fitxes, el denominat *Protecció de l'element*.

Dintre d'aquest bloc i a cadascuna de les fitxes s'indica:

-El grau de protecció:

Tal com s'ha dit anteriorment els nivells de protecció del catàleg es reestructuren segons els tres nivells bàsics proposats pel PTM.

Així el nivell A es reserva per als monuments emblemàtics del poble, tals com l'Església, per als jaciments arqueològics, per algunes categories específiques d'elements etnològics com aljubs i pous, per als elements esculturals (creus, fites, escuts, rellotges de sol) i per al bé ambiental i paisatgístic del torrent de Solleric.

El nivell B s'otorga a les grans cases de possessió i als casals del nucli urbà, atenent a les característiques constructives (qualitat dels materials i del seu obrat) i complexitat que presenten les citades construccions, que contenen notables elements d'interès (arcades, voltes, escales, etc) i diversitat d'espais (tafones, cellers, edificacions auxiliars, etc) i que en moltes ocasions són el fruit d'una llarga evolució històrica. També gaudeixen del nivell B les casetes de vinya seleccionades, en aquest cas per la voluntat de preservar la seva senzillesa estructural combinada amb un interès tipològic notable, trets amenaçats per la seva progressiva desaparició i per les reformes discordants. Gaudeix també del nivell B el camí del Raiguer per la seva importància històrica i per l'elevat grau de conservació de la traça original al seu pas pel terme de Consell.

La resta d'elements, especialment les cases urbanes i les cases de pagès, s'inclouen dintre de la darrera de les proteccions la C. Es tracta bàsicament d'una protecció de la volumetria i de la façana que dona a carrer amb l'objecte de preservar la seva contribució a la configuració del paisatge urbà tradicional. Protecció que es fa extensiva a gran part dels carrers Nou i Roser, categoritzats com a béns paisatgístics i ambientals per tractar-se dels millors exemples que en es conserven al nucli urbà de Consell.

Respecte de la catalogació de 2004 cal senyalar que la introducció d'una tercer categoria, la C, ha motivat el canvi de grup dels elements. Així molts dels que al 2004 tenien un nivell A passen a tenir un nivell B. I molts dels que al 2004 tenien un nivell B tenen ara un nivell C.

-Els usos permesos: amb caràcter general el règim d'usos es correspon amb la qualificació de sòl rústic o la zona de sòl urbà en la qual es troba el bé catalogat, si bé la fitxa pot restringir el ventall d'usos possibles. També hi ha tipologies de béns (per exemple creus de terme, fites...) per als quals no és possible establir cap ús dels urbanísticament regulats.

-Els elements destacats: en general els tipus d'elements recollits a cada fitxa es refereixen a la volumetria, les façanes, els sistemes estructurals, els interiors, les edificacions auxiliars o els enginyers mecànics.

-Les intervencions preferents o admissibles: amb caràcter general es consideren admissibles totes les permeses segons el nivell de protecció.

-Per als elements que han estat declarats Bé d'Interès Cultural (BIC) s'incorpora a la fitxa un epígraf anomenat *Protecció específica* on es consigna la seva classificació (Monument, conjunt històric, jardí històric, lloc històric, zona arqueològica, zona paleontològica) i la data de la seva declaració.

Alguns dels elements disposen d'un sisè apartat a la seva fitxa, dedicat a la definició de la seva zona de protecció i a la descripció de les limitacions que dins aquest àmbit s'estableixen per a la construcció d'edificacions. Aquesta zona té per objecte la protecció de les visuals o de la pròpia integritat de l'element catalogat. Amb caràcter general aquesta zona de protecció es grafia a la documentació gràfica que acompanya a les fitxes.

Finalment cal senyalar que tant l'àmbit de catalogació de l'element catalogat com, en cas d'haver-n'hi, la zona de protecció s'han grafiat també als plànols d'ordenació de sòl urbà i urbanitzable escala 1:1.000 i de sòl rústic escala 1:5.000 de les Normes Subsidiàries de Consell.

7. CODIFICACIÓ DELS ELEMENTS CATALOGATS

El Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric de Consell proposa una ordenació de les fitxes de catàleg que les divideix en dos blocs.

Els elements que pertanyen a l'arquitectura urbana (arquitectura religiosa, cases urbanes, possessions, edificis civils...) i arquitectura rural (possessions, cases de pagès) i que constitueixen el gruix dels elements catalogats són precedits per la sigla U- en el cas urbà i SR-en el cas d'immobles situats al sòl rústic.

En el segon bloc es reuneix la resta d'elements ja siguin etnològics (molins, casetes de vinya, aljubs, pous, camins), els elements que podem adscriure a les obres públiques (estació ferroviària i ponts) i els elements esculturals. Es canvia per tant la codificació aportada per la catalogació de 2004, mantenint-se als llistats d'elements als efectes d'efectuar una ràpida identificació dels mateixos.

La numeració es manté en el cas dels jaciments arqueològics respecte de la continguda a la Carta arqueològica, ara precedida per les sigles JA (jaciment arqueològic).

Les codificacions emprades es resumeixen a la taula següent:

			Codi
Arqueologia			JA-
Arquitectura	Cases urbanes, esglésies, rectoria, convents	Sòl urbà	U-
	Possessions, cases de pagès	Sòl rústic	SR-
Etnologia	Casetes		CA-
	Molins		MO-
	Aljubs		AL-
	Pous		PO-
	Camins		CM-
	Creus		CC-
Obres públiques			OP-
Elements esculturals	Fites		FI-
	Creus		CR-
	Escuts		ES-
	Relotges de sol		RS-
Béns paisatgístics i ambientals	Bé paisatgístic i ambiental		PA-

Els elements que comparteixen el codi veuen el seu número augmentar en funció de la seva localització al nucli urbà o al terme municipal.

Al plànol de localització de la fitxa l'element catalogat es delimita mitjançant una línia blava o groga. En elements situats en sòl urbà, l'interior de la delimitació s'ombreja amb una trama blava. En sòl rústic, atesa l'escala dels plànols, i als efectes de facilitar la comprensió física de l'element, no s'utilitza la trama i es coloreja de color groc les distintes parts que componen de l'element catalogat. Per la seva banda la zona de protecció es grafia amb una línia blanca i blava.

8. DOCUMENTS QUE CONFORMEN EL CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE CONSELL

El Catàleg està format per la següent documentació:

1. Memòria
2. Normes generals de catàleg
3. Llistat d'elements incorporats al Catàleg
4. Fitxes particularitzades
5. Plànols de localització dels elements

Les 167 fitxes particularitzades del Catàleg s'estructuren en dos volums. En el primer s'inclouen 108 fitxes corresponents al patrimoni arquitectònic del sòl urbà.

El segon volum conté 59 fitxes de les quals 16 fitxes corresponents al patrimoni arquitectònic del sòl rústic, 5 jaciments arqueològics, 20 fitxes corresponents al patrimoni etnològic, 3 d'obres públiques, 6 elements esculturals i 9 béns paisatgístic-ambientals.

Els plànols de localització dels elements són set, tres corresponents al sòl urbà a escala 1:1.000 (Elements catalogats a sòl urbà PO-3.2, PO-3.3 i PO-3.4) i quatre corresponents al sòl rústic a escala 1:5.000 (Elements catalogats a sòl rústic PO-4.1, PO-4.2, PO-4.3 i PO.4.4).

Cal fer notar que no s'inclouen els plànols de sòl urbà PO-3.1 i PO.3-5 donat que en l'àrea que s'hi representa no hi apareix cap element catalogat.

9. EQUIP REDACTOR

El *Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric de Consell* ha estat elaborat pel següent equip:

- Miquel Àngel Escanelles Garau. Geògraf, coordinador dels treballs del Catàleg.
- Josep Antoni Aguiló. Arquitecte
- Antoni Pons Esteva. Historiador
- Magdalena Pons Esteva. Geògrafa

**Sgt: Miquel Àngel
Escanelles Garau**

Geògraf
Coordinadors dels treballs del Catàleg

Sgt: Josep Antoni Aguiló

Arquitecte

Sgt: Antoni Pons

Historiador

Sgt: Magdalena Pons

Geògrafa

Palma, a 18 d'octubre de 2012

ANNEX BIBLIOGRÀFIC

- Arxiu Municipal de Consell (AMC): lligam 186 —expedients d'alineació i reforma de les vies municipals, 1880-1949— , llibre 603 —amillament, còpia del registre d'alteracions, 1863-1930—.
- [Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria]. *Mallorca agrícola (primera mitad)*, Palma, 1956.
- *Los pueblos de Mallorca. El estribo Sur de la Sierra y sus desfiladeros*, Palma, 1958.
 - *De la caza, pesca y navegación. Parte de la obra Las Baleares descritas por la palabra y el grabado*. Palma, 1962.
- Berard, Gerónimo de. *Viaje a las Villas de Mallorca* [1789]. Facsímil Ajuntament de Palma, 1983.
- Bover, Joaquín Maria. *Nobiliario mallorquín*. Palma 1996.
- Cadenas y Vicent. *Diccionario heráldico*. 1954
- Campins, B. (2000): *Consell. Guia dels pobles de Mallorca*. Hora Nova S. A. Inca.
- Campins, B., Company, A. (1995): «Aproximació a l'evolució del nucli urbà de Consell», a *Festes de Sant Bartomeu 1995*. Ajuntament de Consell. Di7 Grup d'Edició. Mallorca.
- Cantarellas i Camps, Catalina. *La Arquitectura mallorquina desde la Ilustración a la Restauración*. Palma, 1981.
- Cantarellas i Camps, Catalina. "Sobre la vivienda de les Balears". En: Donald G. Murray/ Caterina Cantarellas. *Ses nostres cases*. Palma, 1986.
- Carbonell, M. *Art del Cisell i de Relleu. Escultura mallorquina del s.XVII*. Palma, 2002.
- Cortada, Juan. *Viaje a la Isla de Mallorca en el estío de 1845 (Barcelona, 1846)*. Palma, 1947.
- Flores, Carlos. *Arquitectura popular española*. V. 4. Madrid, 1973.
- Fullana, Miquel. *Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció*. Palma, 1988.
- García Arrando, Miguel Angel. *Los relojes de sol en Mallorca*. 2006
- García Inyesta, Neus / Oliver Suñer, Guillem. *Cases vilatanes a la Vila de Santanyí*. Palma, 1983.
- *Cases de Possessió*. Palma, 1986.
 - *El casal dels Nunis. Torre dels Enagistes de Manacor, s. XIII-XVI*. Palma, 1994.
- García-Delgado Segué, Carlos. *Arquitectura tradicional de la isla de Mallorca. Influencias de Roma, el Islam y Cataluña*. Palma, 1992.
- Gran Enciclopèdia de Mallorca, 'Consell'*. Palma 1988-2002 [citada com a GEM].
- Guasp, B. (1939): «Notas para la historia de Alaró», a *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*. Any LV. Tom XXVIII. Gener-desembre 1939. Números 674-679. Mallorca.
- Jaume, J., Ordinas A. (1984): *Parroquia de Nuestra Señora de la Visitación de Consell*. Ajuntament de Consell. Gráficas Miramar. Palma.
- Llei del Patrimoni Històric de les Illes Balears*. Conselleria d'Educació, Cultura i Esports. Govern de les Illes Balears.
- Mascaró Pasarius, J. *Corpus de toponímia de Mallorca*. Palma, 1962.
- Mulet Ramis, Bartolomé, Mn. "La casa mallorquina". En: *Historia de Mallorca*, coord. J. Mascaró Pasarius, t. IX. Palma, 1978.
- Rosselló, R. (1979): *Història d'Alaró. Segles XIII-XIV*. Gràfiques Miramar. Palma de Mallorca.
- Rosselló, R. (2001): *Noticiari de Consell*. Editat per Ramon Rosselló Vaquer. Impremta Roig S. L. Campos.

Santana, M. (1996): *La Guerra Civil a Consell. Les penes de mort*. Edicions Documenta Balear i Universitat de les Illes Balears. Palma.

Sastre Moll, Jaume. "La cuina a Mallorca a finals del segle XV". En: *AREE* 7-12 (1993).

Sebastián, Santiago / Alonso, Antonio. *Arquitectura Mallorquina Moderna y Contemporánea*. Palma, 1973.

Seguí Aznar, Miguel. *Arquitectura contemporánea en Mallorca (1900-1947)*. Palma, 1990.

Segura, J. *Inventari de molins fariners de vent*. 1989.

Sureda i Blanes, J. *Guillermo Forteza arquitecto*. Mallorca, 1946.

Villalonga, A. J. (1998): *Art i religió a Consell. Estudi historicoartístic de l'Església Parroquial: s. XVI-XX*. Institut d'Estudis Baleàrics. Mallorca.

NORMES DE PROTECCIÓ

Norma 1. Nivells de protecció del Catàleg.

Els nivells de protecció del Catàleg s'han regulat d'acord al següent:

1 -Nivell de protecció integral A

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions, monuments o escultures, jaciments arqueològics, elements etnològics o obres d'enginyeria i béns d'interès paisatgístic o ambiental qualificables de singulars pels seus valors històrics, arquitectònics, estètics, tipològics, paisatgístics o ambientals, així com als elements o edificis incoats o declarats Bé d'Interès Cultural (BIC). La preservació dels elements objecte d'aquesta protecció ha de ser integral o total.

2 -Nivell de protecció parcial B

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions, monuments o escultures, elements etnològics o obres d'enginyeria i béns d'interès paisatgístic o ambiental que presenten valors històrics, arquitectònics, estètics, tipològics, paisatgístics o ambientals singulars però considerats de menor grau respecte als de la categoria anterior. La seva conservació admetrà possibles obres d'intervenció compatibles amb la protecció específica de les característiques bàsiques o essencials volumètriques, estructurals, tipològiques, estètiques, paisatgístiques i ambientals.

3 -Nivell de protecció ambiental C

Es refereix a aquells edificis, parts d'edificis, construccions, elements etnològics o obres d'enginyeria i béns d'interès paisatgístic o ambiental i resta d'elements que sense presentar singularitats històriques, arquitectòniques o estètiques mereixen la seva preservació, fonamentalment, pel seu valor tipològic, paisatgístic i ambiental. La seva conservació admetrà intervencions de major abast que les del grau de protecció anterior.

Concretament queden englobades en aquest nivell les remodelacions que afecten la totalitat de l'espai interior de les edificacions, mantenint les proteccions de façana i la volumetria existent en l'aiguavés corresponent a aquesta, a fi que la seva protecció sigui realment efectiva, tot d'acord a la proposta de cada fitxa individualitzada.

En els casos expressament indicats en cadascuna de les fitxes individualitzades la protecció ambiental C s'estén a les façanes o a la volumetria corresponent al segon aiguavés de les edificacions, a les edificacions auxiliars, a d'altres elements com cisternes o forns de pa i/o als espais exteriors tals com carreres, jardins o murs de tancament.

Norma 2. Tipus d'obres i intervencions.

Als efectes d'aquest Catàleg, els seus elements i la seva aplicació, els tipus d'obres es dividiran en les següents categories:

1 Conservació.

Són obres per al manteniment de tots els elements dels edificis, construccions, escultures o monuments i elements etnològics o obres d'enginyeria en perfecte estat amb la finalitat de prolongar la vida dels béns amb tots els seus valors, assegurant l'estabilitat del bé i de les seves parts integrants, mitjançant la conservació preventiva, evitant el deteriorament, o frenar aquest mitjançant feines d'estabilització. Es consideren dins d'aquesta categoria:

- les reparacions de tots els elements i instal·lacions constituents dels edificis que es trobin en mal estat (cobertes, cornises, canals i baixants, instal·lacions sanitàries, paviments, acabats, pintures, etc.).
- les actuacions relacionades amb la neteja de la vegetació.

En el cas concret dels béns d'interès cultural, béns catalogats i jaciments arqueològics les obres de conservació estaran al dispostat en la Llei 12/1998, de 21 de desembre, *del Patrimoni Històric de les Illes Balears* i, si escau, al dispostat en el Decret 14/2011, de 25 de febrer, *pel qual s'aprova el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques de les Illes Balears* o normativa que els substitueixi.

En el cas concret dels béns d'interès ambiental i paisatgístic les obres de conservació són aquelles que tenen per objecte el manteniment de les condicions originals tant dels elements constitutius del bé com de les seves interrelacions de manera que no es produeixi una degradació dels valors que han motivat la seva protecció.

2 Restauració.

Són aquelles la finalitat de les quals és la de tornar a l'edifici -total o parcialment-, a una escultura o monument, a un element etnològic o obra d'enginyeria, les seves característiques originals, tant en les seves estructures, com en els seus acabats i decoració, de tal manera que el procés sigui reconeixible i no admetent-ne en el procés noves aportacions de nou disseny. Comporta la utilització, en la mesura que sigui compatible amb la normativa actual, dels sistemes constructius i materials originals. Aquest tipus d'obres inclou l'eliminació d'afegits d'edificacions o elements constructius.

En el cas concret dels béns d'interès cultural, béns catalogats i jaciments arqueològics o paleontològics les obres de restauració estaran al dispostat en la Llei 12/1998, de 21 de desembre, *del Patrimoni Històric de les Illes Balears* i, si escau, al dispostat en el Decret 14/2011, de 25 de febrer, *pel qual s'aprova el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques de les Illes Balears* o normativa que els substitueixi.

En el cas concret dels béns d'interès ambiental i paisatgístic les obres de restauració són aquelles que tenen per objecte la reparació o la substitució d'aquells elements constitutius del bé, que ja sigui per desús o per la realització d'intervencions discordants, suposin una degradació dels valors del conjunt en el qual s'integren.

3 Consolidació.

Són les encaminades a mantenir les condicions de resistència i estabilitat dels elements o de les seves estructures mitjançant el seu reforçament, reparació o substitució parcial. Als efectes dels materials, també s'entén que són encaminades a tornar a donar la cohesió i consistència d'aqueixos. Les intervencions no implicaran, en cap cas, l'alteració de l'aspecte estètic.

En el cas concret dels béns d'interès cultural, béns catalogats i jaciments arqueològics o paleontològics les obres de consolidació estaran al dispostat en la Llei 12/1998, de 21 de desembre, *del Patrimoni Històric de les Illes Balears* i, si escau, al dispostat en el Decret 14/2011, de 25 de febrer, *pel qual s'aprova el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques de les Illes Balears* o normativa que els substitueixi.

4 Rehabilitació.

Tenen com a objectiu l'adequació, la millora de condicions d'habitabilitat, o la redistribució de l'espai interior, mantenint les característiques estructurals de l'edifici i els aspectes fonamentals de la seva tipologia. Aquest tipus d'obres podrà suposar l'adequació dels usos dels porxos sota cobertes actuals, modificació dels patis interiors o de les obertures que no

siguin de façana, i l'obertura de patis interiors i buits d'escaleres que no afectin a l'estructura portant dels elements. No podrà augmentar-se la volumetria de l'edifici.

En el cas concret dels elements etnològics o obres d'enginyeria les obres de rehabilitació també poden tenir com objectiu la recuperació de la funcionalitat d'aquests elements.

En el cas concret dels béns d'interès ambiental i paisatgístic les obres de rehabilitació són aquelles que tenen per objecte la millora dels elements constitutius del bé o de les seves interrelacions de manera que augmentin els valors del conjunt en el qual s'integren. Són exemples d'aquestes obres les actuacions de repoblació o la construcció de parets seques i marjades en els espais naturals o rurals o l'eliminació del cablejat estès a les façanes dels conjunts urbans.

5 Reestructuració.

Són les obres que tenen com a objectiu la transformació de l'espai interior de l'edifici, incloent la possibilitat de demolició o de substitució parcial dels elements estructurals mantenint les façanes, on únicament es podran introduir nous buits sempre que segueixin els ritmes compositius i la tipologia de les obertures existents. La qualificació urbanística de l'entorn serà subsidiària i es permetran obres d'ampliació d'acord amb els seus paràmetres sempre que no s'amaguin o emmascarin amb elles els cossos d'edificació protegits i no s'adossin a les seves façanes representatives i, en tot cas, sempre que s'ajustin a la sistemàtica tipològica. El cas extrem d'aquest tipus d'obra serà el buidat de l'edifici, entenent per tal, la demolició interior generalitzada amb el manteniment de la façana o façanes exteriors i els seus coronaments i la coberta que en cas de substitució serà exactament en les mateixes condicions que l'original.

En el cas concret dels elements etnològics o obres d'enginyeria s'entenen com obres de reestructuració les que tenen com a resultat el canvi d'ubicació de l'element. N'és un exemple la reconstrucció dels murs que limiten amb carretera o camí, la qual haurà de realitzar-se amb els materials i tècniques originals, en la mesura en que sigui possible.

6 Ampliació.

Són obres d'increment de la superfície edificada o del volum o altura existents.

7 Demolició.

Tenen per objectiu la supressió total o parcial d'un edifici.

Norma 3. Intervencions permeses segons categoria de protecció.

1 Nivell de Protecció Integral A

Es permetran obres de conservació, restauració i consolidació.

2 Nivell de Protecció Parcial B

Es permetran obres de conservació, restauració, consolidació, i rehabilitació.

3 Nivell de Protecció Ambiental C

Es permetran obres de conservació, restauració, consolidació, rehabilitació, reestructuració i ampliació.

Norma 4. Règim especial per a obres de demolició.

- 1 En l'àmbit de qualsevol element del Catàleg no es concediran llicències per a realitzar exclusivament obres de demolició.

- 2 En tot cas la llicència d'obres o l'ordre d'execució preveurà tant les operacions de demolició com les d'altra naturalesa i el resultat final de l'actuació sobre l'immoble o parcel·la. La llicència d'aquest conjunt d'operacions es concedirà en una unitat d'acte.
- 3 Els edificis, elements, instal·lacions o conjunts catalogats no podran ser demolits, llevat d'aquelles parts de la seva estructura o elements que sigui permès, segons els graus i categoria de catalogació de l'edifici, i sempre que aquestes obres resultin imprescindibles per a la seva màxima garantia d'estabilitat i seguretat. La demolició requerirà l'elaboració d'un informe que argumenti la seva necessitat.
- 4 La demolició no autoritzada o la provocació de ruïna per abandó o negligència d'un edifici catalogat, comportarà l'obligació de la seva reconstrucció en les condicions assenyalades a la *Llei 12/1998, del Patrimoni Històric de les Illes Balears*.

Norma 5. Intervencions preferents i admissibles.

- 1 A cada fitxa particularitzada dels elements catalogats s'estableixen, si escau, les intervencions preferents.
- 2 Es consideren intervencions admissibles totes les permeses segons la categoria de protecció.
- 3 Les intervencions admissibles que afectin amb caràcter global o en la seva major part l'element catalogat hauran de comportar simultàniament l'execució de les intervencions preferents establertes.

Norma 6. Zona de protecció.

- 1 Per a alguns elements catalogats es determina una zona de protecció, ja sigui dirigida a la preservació de visuals o de la pròpia integritat de l'element catalogat. Cada fitxa particularitzada determinarà detalladament les limitacions que dins l'àmbit de la zona de protecció s'estableixen a la construcció d'edificacions.
- 2 Per obtenir llicència per a la construcció de qualsevol edificació en aquest àmbit s'haurà d'aportar un estudi justificatiu del compliment de les determinacions establertes a la fitxa de catàleg corresponent.
- 3 Seran objecte de preservació els elements d'interès patrimonial localitzats dintre de la zona de protecció, tals com pous, carreres, murs, etc.

Norma 7. Documents complementaris per a la sol·licitud de les llicències en elements catalogats.

Per a realitzar obres en elements situats als àmbits catalogats, a més de la documentació genèrica prevista pels projectes d'obres, s'hauran d'aportar els documents següents:

- a) Justificació de la integració a l'entorn amb el plànol de façanes dels edificis contigus, a escala 1:100.
- b) Documentació fotogràfica exhaustiva del tram de carrer o del conjunt en el qual es pugui emmarcar l'actuació, havent-se de substituir la dita documentació fotogràfica per un aixecament planimètric de l'estat actual de les façanes del tram del carrer o del conjunt en que s'emmarqui, en els casos en que la seva amplària impossibiliti una visió completa i verídica de les edificacions.
- c) Descripció dels materials utilitzats, assenyalant la seva idoneïtat respecte a l'entorn.

- d) Documentació gràfica contenint les preses dels serveis amb les seves dimensions i situació exacta.
- e) En el cas que es tracti d'obres parcials de reforma, croquis de detall dels elements singulars, tals com balcons, patis interiors, finestres, pavimentació, etc., indicant en tots ells els materials utilitzats. Tant la documentació de l'estat inicial com la de l'estat final seran les suficients per a la definició del projecte.
- f) Quan hi hagi obres de demolició haurà de quedar patent i clar el seu abast i la zona afectada.

Norma 8. Jaciments arqueològics

- 1 Qualsevol actuació a realitzar dintre d'una àrea catalogada com a jaciment arqueològic o de la seva zona de protecció haurà de comptar amb un estudi específic elaborat per tècnic competent que asseguri la no afectació del jaciment així com la preservació de les principals visuals sobre el mateix.

Aquest estudi identificarà els efectes de l'actuació sobre el jaciment arqueològic, incorporarà les mesures protectores o correctores i establirà el programa de vigilància de l'execució de l'actuació.

- 2 Qualsevol actuació a l'interior d'una àrea catalogada com a jaciment arqueològic o de la seva zona de protecció haurà de comptar amb l'autorització de l'òrgan competent en matèria de patrimoni històric, previ a l'atorgament de la llicència municipal d'edificació i ús del sòl.
- 3 L'Ajuntament haurà d'elaborar un pla especial de protecció o un instrument urbanístic de protecció, o adequar-ne un de vigent, per als àmbits afectats per la declaració de bé d'interès cultural amb la categoria de zona arqueològica.

Norma 9. Zona de protecció de l'església parroquial

- 1 S'estableix una zona de protecció per a l'Església parroquial de Nostra Senyora de la Visitació que inclou l'àmbit format pels trams de carrer que envolten l'edifici, corresponents a la plaça Major, el carrer Vila de Sureda i el carrer Joan Bestard.
- 2 Les intervencions a realitzar en aquesta zona hauran d'integrar-se amb el conjunt ambiental format per l'església, la rectoria i Ca sa Metgessa. El volum, la tipologia, la morfologia i el cromatisme de les intervencions no podran alterar el caràcter arquitectònic i paisatgístic de l'àrea ni pertorbar la visualització del conjunt.

Norma 10. Obligacions de conservació genèrica de les edificacions.

- 1 En compliment de la legislació vigent no s'entendran adquirits els drets urbanístics en tant no es compleixin els deures corresponents.
- 2 Els propietaris de tota classe de terrenys i construccions hauran de destinar-los efectivament a l'ús a cada cas establert pel planejament urbanístic i mantenir-los en condicions de seguretat, salubritat i ornament públic. Quedaran subjectes igualment al compliment de les normes sobre protecció del medi ambient i del patrimoni històric i sobre rehabilitació urbana, en compliment del que estableix la legislació vigent, referit als deures de conservació i rehabilitació.
- 3 En compliment del que disposa la legislació urbanística vigent, l'ajuntament ordenarà, d'ofici o a instància de qualsevol interessat, l'execució de les obres necessàries per a conservar aquelles condicions, amb indicació del termini de realització.

- 4 L'ajuntament podrà també ordenar, per motius d'interès turístic, estètic o cultural, l'execució d'obres de conservació i de reforma en façanes o espais visibles des de la via pública, sense que estiguin prèviament incloses a cap pla d'ordenació.
- 5 Les obres s'executaran a costa dels propietaris, si es continguessin en el límit del deure de conservació que els correspon, i amb càrrec a fons de l'administració ordenant quan ho excedeixi per a obtenir millores d'interès general.
- 6 S'entendran com a obres contingudes dins el límit del deure de conservació que correspon als propietaris i a la seva costa totes les incloses a les presents normes de protecció del patrimoni històric, sense perjudici de l'indicat a la legislació del sòl.
- 7 En virtut de la legislació urbanística vigent en relació als deures de conservació i rehabilitació, l'ajuntament podrà utilitzar l'execució forçosa quan els propietaris incompleixin els esmentats deures.

Norma 11. Obligacions de conservació específica del patrimoni catalogat.

- 1 La conservació, protecció i custòdia dels elements inclosos en el present Catàleg es declara d'utilitat pública. Correspon el deure de la seva conservació als seus respectius propietaris o posseïdors, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.
- 2 En el cas que els propietaris dels elements inclosos en el present Catàleg no realitzessin les obres de conservació requerides per les presents normes de protecció del patrimoni històric, es podrà realitzar per part de l'ajuntament l'execució subsidiària o es podrà expropiar total o parcialment l'edifici o només la seva façana, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.
- 3 Els elements inclosos en el present Catàleg, quan el propietari fes ús indegut d'ells, estiguessin en perill de destrucció o deteriorament i no estiguessin degudament atesos, es podran expropiar amb caràcter sancionador i per raó d'utilitat pública, d'acord a la regulació vigent en matèria de patrimoni històric.
- 4 L'obligació de conservar els elements catalogats, així com la de realitzar les intervencions d'acord amb les determinacions específiques que s'indiquin no suposa en cap cas una situació de vinculació singular, ni que l'execució de les obres superi el límit del deure de conservació del propietari.
- 5 En cap cas l'ús dels béns catalogats podrà alterar ni desmerèixer les característiques fonamentals que varen motivar la protecció de l'element, perjudicar la seva conservació o comportar risc de degradació.

Norma 12. Higiene i habilitat.

A les actuacions en els edificis inclosos al *Catàleg* no és de compliment obligat l'ordenança general d'higiene i composició interior, pel que fa a superfícies d'il·luminació, dimensions i ventilació de les escales, etc., si les obres tenen per objecte respectar la tipologia de l'edifici, sempre que quedin assegurades les condicions mínimes de salubritat i higiene, regulades al *Decret 145/1997, de 21 de novembre, de condicions de dimensionament, d'higiene i d'instal·lacions per al disseny i l'habitabilitat d'habitatges, així com l'expedició de cèdules d'habitabilitat* (BOCAIB núm. 151, de 6/12/97) o norma que el substitueixi o modifiqui, i les obres suposin una millora de les condicions actuals d'higiene i composició interior de l'edifici a intervenir.

Norma 13. Modificacions del catàleg.

- 1 El *Catàleg* serà susceptible de ser modificat per incusions o exclusions de béns catalogats, per alteració del nivell de protecció, o per modificacions del contingut de les fitxes individualitzades, d'acord amb el que disposa la legislació vigent..
- 2 Les modificacions del Catàleg, per incusions o exclusions d'elements, s'incoaran d'ofici o a instància de part, en expedient que es tramitarà a l'efecte d'acord amb el procediment establert per al patrimoni catalogat.

LLISTAT D'ELEMENTS INCORPORATS AL CATÀLEG

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL SÒL URBÀ

Codi	Nom	Adreça	Tipologia	Codi 2004
U-1	Església parroquial de Nostra Senyora de la Visitació	Plaça Major 1	Església	8a
U-2	Rectoria	Plaça Major 3	Rectoria	8b
U-3	Ca sa Metgessa o Club Parroquial	Joan Bestard o de Ca la Metgessa 3	Casa urbana	8c
U-4	Ajuntament	Plaça Major	Edifici civil	
U-5	Ca na Peixet o Can Jaume Mariaina	Alcúdia 38	Casa urbana	1
U-6	Can Cunsó o Can Toni Mariaina	Alcúdia 28-28A	Casa urbana	2
U-7	Can Monsis	Alcúdia 39	Casa urbana	3
U-8	Can Renato	Alcúdia 8	Casa urbana	4
U-9		Palma 4-4A	Casa urbana	
U-10	Ca na Cabella	Palma 2,2A, 2B	Casa urbana	5
U-11	Can Puput	Alcúdia 19	Casa urbana	6
U-12	Can Batzer	Alcúdia 17	Casa urbana	7
U-13	Can Culim o Cas Ros	Palma 8-8A	Casa urbana	9
U-14		Palma 3-3A	Casa urbana	
U-15	Ca na Paraire o sa Gramola	Palma 7	Casa urbana	11
U-16	Ca na Martina	Palma 18	Casa urbana	10
U-17		Palma 22	Casa urbana	
U-18		Palma 24	Casa urbana	
U-19	Can Gelat Vell	Palma 21	Casa urbana	12
U-20		Palma 23	Casa urbana	
U-21	Celler de Can Joan Cassola	Palma 48	Celler	14
U-22		Palma 50	Casa urbana	
U-23	Ca l'amo Tòfol en Tasar des Rafalot	Palma 37	Casa urbana	13
U-24		Placeta des Pou 5-5a-5b	Casa urbana	
U-25		Placeta des Pou 7	Casa urbana	
U-26		Palma 70	Casa urbana	
U-27	Can Maria Vell o Can Capxerigany	Palma 75	Casa urbana	15
U-28	Can Maria	Palma 77	Casa urbana	16
U-29	Can Mau o Can Jeroni	Palma 79	Casa urbana	17
U-30	Can Toni Murer	Palma 103	Casa urbana	18a
U-31	Can Quelet	Palma 105	Casa urbana	18b
U-32	Antic celler de Can Felip	Palma 107	Celler	18c
U-33	Can Felip	Palma 112	Casa urbana	19
U-34	Can Fideu	Palma 116	Casa urbana	
U-35	Ca na Turrón	Palma 120	Casa urbana	20
U-36	Ca madò Lianor	Visitació 4	Casa urbana	23
U-37	Can Vetla	Visitació 6	Casa urbana	24
U-38	Can Vilettes Vell	Visitació 8	Casa urbana	25
U-39	Can Pàmpol o es Vinyet Petit	Vinyet 13	Casa urbana	22
U-40	Ca madò Tonina Verreta	Carreró de Son Munar 1	Casa urbana	37
U-41	Ca na Toia	Ferrer o Nou 32	Casa urbana	32
U-42	Can Bolles	Ferrer o Nou 18	Casa urbana	33
U-43	Can Pipella	Ferrer o Nou 14	Casa urbana	34

Codi	Nom	Adreça	Tipologia	Codi 2004
U-44	Can Moranta	Ferrer o Nou 12-12A	Casa urbana	35
U-45	Can Gener o Can Mavi	Ferrer o Nou 5	Casa urbana	36
U-46		Ferrer o Nou 3	Casa urbana	
U-47-A	es Cabàs	Metge Antoni Morei 37	Casa urbana	26
U-47-B	es Triquet	Metge Antoni Morei 37	Casa urbana	26
U-48	Can Pallús	Metge Antoni Morei 21	Casa urbana	27
U-49	Ca madò Pepa	Metge Antoni Morei 19	Casa urbana	28
U-50	Cas Moliner	Metge Antoni Morei 17	Casa urbana	29
U-51	Can Pallús	Son Mussol o Caporal Isern	Casa urbana	44
U-52	Ca na Biela	Son Mussol o Caporal Isern	Casa urbana	43
U-53	Celler de Ca sa Madona de Son Corcó	Metge Antoni Morei 10	Celler	30a
U-54	Ca sa Madona de Son Corcó	Metge Antoni Morei 8	Casa urbana	30b
U-55	Ca sa Madona de Son Corcó	Metge Antoni Morei 6	Casa urbana	30c
U-56	Ca na Cameta	Metge Antoni Morei 3	Casa urbana	31
U-57	Antic Convent de les Monges Agustines	Roser 10	Convent	42
U-58	Ca madò Rossa	Roser 18	Casa urbana	40
U-59	Can Bolea	Roser 17	Casa urbana	41
U-60	Ca madò Dolç o Ca madò Maria Poblara	Roser 43	Casa urbana	39
U-61	Cas Pescador	Roser 45	Casa urbana	38
U-62	Son Rafel o Can Desveri	Vinyaters 18-18A	Possessió	45
U-63	Can Ribes	Muntanya 2	Possessió	46
U-64	Son Fillol	Muntanya 4	Possessió	47
U-65	Can Barba-Roja o Can Gargollassa	Muntanya 7	Casa urbana	48
U-66	Cal senyor Joan o Ca ses Senyores Planes	Muntanya 13	Casa urbana	49
U-67		Muntanya 15	Casa urbana	
U-68		Muntanya 17	Casa urbana	
U-69		Muntanya 18	Casa urbana	
U-70		Muntanya 20	Casa urbana	
U-71		Muntanya 30	Casa urbana	
U-72	Can Fred o Can Jaume de Sóller	Muntanya 23	Casa urbana	50
U-73	Ca na Francesca de Can Simó	Muntanya 36	Casa urbana	51
U-74	Can Cunset o Ca na Bet	Muntanya 38	Casa urbana	52
U-75	Antic celler de Cas Cosinet	Muntanya 31	Casa urbana	
U-76	Cas Cosinet	Muntanya 33	Casa urbana	53
U-77	Son Nou	Muntanya 39	Casa urbana	54
U-78	Ca na Maria Pipetes	Sant Bartomeu 7	Casa urbana	55
U-79	Ca na Joana Pipetes	Sant Bartomeu 23-23A	Casa urbana	
U-80	Ca na Recolada	Fillol 18	Casa urbana	57
U-81	Ca na Coixeta	Fillol 26	Casa urbana	59
U-82	Can Pompa Vell	Fillol 28	Casa urbana	60
U-83	Can Maniu	Fillol 5	Casa urbana	58
U-84		Fillol 11	Casa urbana	
U-85	Can Guidons	Fillol 13	Casa urbana	61
U-86		Alcúdia 89	Casa urbana	
U-87		Alcúdia 91	Casa urbana	
U-88		Alcúdia 93-93 A	Casa urbana	

Codi	Nom	Adreça	Tipologia	Codi 2004
U-89	Portassa i mur de tancament	Joan Alcover cantonada Antoni Maria Alcover	Portassa i mur	
U-90		Palma 26	Casa urbana	
U-91		Palma 82	Casa urbana	
U-92		Palma 84	Casa urbana	
U-93		Palma 111	Casa urbana	
U-94		Sant Bartomeu 32	Casa urbana	
U-95		Ferrer o Nou 10-10A	Casa urbana	
U-96		Son Mussol 4	Casa urbana	
U-97		Son Mussol 7	Casa urbana	
U-98		Son Mussol 11	Casa urbana	
U-99		Alcúdia 71	Casa urbana	
U-100		Alcúdia 81	Casa urbana	
U-101		Alcúdia 83	Casa urbana	
U-102		Alcúdia 85	Casa urbana	
U-103		Alcúdia 87	Casa urbana	
U-104		Filloi 2-2A	Casa urbana	
U-105		Filloi 20	Casa urbana	
U-106		Carreró que surt del c/ Rector Munar 11	Casa urbana	
U-107		Carreró que surt del c/ Alcúdia 18	Casa urbana	

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL SÒL RÚSTIC

Codi	Nom	Codi 2004	Tipologia
SR-1	Masnou	R01a	Possessió
SR-2	Son Corcó	R04b	Possessió
SR-3	Son Corcó	R04a	Possessió
SR-4	Son Bet	R05a	Possessió
SR-5	Son Manyes	R07	Casa rural
SR-6	Son Lluc	R11	Possessió
SR-7	sa Cabana	R10a	Possessió
SR-8	es Camp Roig	R26	Casa de pagès
SR-9	sa Cabana des Torrer	R27	Casa de pagès
SR-10	Son Cosme	R14	Possessió
SR-11	es Vinyet	R03	Possessió
SR-12	Can Magranó o can Móra	R16	Casa de pagès
SR-13	Son Pontiró	R18	Possessió
SR-14	Son Boi	R19	Possessió
SR-15	Can Magranó	R20	Casa de pagès
SR-16	Son Pol	R21	Casa de pagès

LLISTAT D'ELEMENTS DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC

Codi	NOM	Codi 2004	Tipologia
MO-1	Molí des Vinyet o d'en Nadal	21 (urbà)	Molí de vent fariner
MO-2	Molí d'Enmig o d'en Tonet	R15	Molí de vent fariner
CA-1	Caseta des Vinyet de can Ribes	R25	Caseta
CA-2	Caseta al camí de Muro	R24	Caseta
CA-3	Caseta des Pinaret	R23	Caseta
CA-4	Caseta des Puig Ventós	R12	Caseta
CA-5	Caseta al camí d'en Tonet		Caseta
CA-6	Caseta al camí de Muntanya		Caseta
CA-7	Caseta al camí des Botadors		Caseta
CA-8	Caseta al camí de Muro		Caseta
PO-1	Pou hort de Son Corcó		Pou
PO-2	Pou de Son Bet	R05b	Pou
PO-3	Pou de sa Tanca des Oms	R17	Pou
PO-4	Pou i sínia de la placeta des Pou		Pou
AL-1	Aljub de sa Cabana	R10b	Aljub
AL-2	Aljub de Son Pontiró o de cas Torrer	R22	Aljub
CM-1	Camí des Raiguer		Camí
CM-2	Camí des Sollerics		Camí
CM-3	Antiga carretera Consell-Alaró Ma-2022		Camí
CM-4	Camí de Muntanya		Camí

LLISTAT DE JACIMENTS ARQUEOLÒGICS, ELEMENTS ESCULTURALS I BÉNS PAISATGÍSTICS I AMBIENTALS

Codi	Nom	Codi 2004	Tipologia
OP-1	Estació ferroviària Consell-Alaró	R06	Estació ferroviària
OP-2	Pont des Carril	R08	Pont
OP-3	Pont Trencat	R09	Pont
CR-1	Creu de terme	R13	Creu de terme
FI-1	Fita carretera	R02	Fita
ES-1	Escut de Son Fillol		Escut
ES-2	Escut dels Sureda a sa Cabana		Escut
ES-3	Escut dels Moià a sa Cabana		Escut
RS-1	Rellotge de sol de Can Ribes		Rellotge de sol
JA-1	Son Pontiró		Jaciment arqueològic
JA-2	es Velar		Jaciment arqueològic
JA-3	Son Braó		Jaciment arqueològic
JA-4	Sistema hidràulic de Masnou: pou, qanat, síquia i safareig		Jaciment arqueològic
JA-5	Necròpoli de Masnou		Jaciment arqueològic
PA-1	Torrent de Solleric		Bé paisatgístic i ambiental
PA-2	Carrer Nou		Bé paisatgístic i ambiental
PA-3	Carrer Roser		Bé paisatgístic i ambiental
PA-4	Carreró del c/ Muntanya		Bé paisatgístic i ambiental
PA-5	Carreró del c/ Mussol		Bé paisatgístic i ambiental
PA-6	Carreró del c/ Morey		Bé paisatgístic i ambiental
PA-7	Carreró de Son Rafel		Bé paisatgístic i ambiental
PA-8	Carrer Palma núm. 63 a 73		Bé paisatgístic i ambiental
PA-9	Carrer Palma núm. 83 a 91		Bé paisatgístic i ambiental